

Związek Powiatów Polskich skierował do współprzewodniczących Zespołu ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego wniosek o uwzględnienie w porządku obrad najbliższego posiedzenia Zespołu punktu dotyczącego zasad umarzania części pożyczek z Funduszu Bezpieczeństwa i Obronności dla sektora komunalnego (Inwestycja A2 7.1.).

Opis problemu

ZPP wskazuje, że zgodnie z opublikowaną przez Bank Gospodarstwa Krajowego listą jednostek samorządu terytorialnego kwalifikujących się do umorzenia części kapitału pożyczki, do kwalifikacji przyjęto wskaźnik wynikający z art. 34 ust. 13 ustawy z dnia 1 października 2024 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Dla powiatów wskaźnik ten wyniósł 742,96 zł.

Skutkiem przyjęcia tego kryterium jest sytuacja, w której o częściowe umorzenie pożyczki może wystąpić zaledwie 164 powiaty spośród 314, co stanowi około 52% powiatów ziemskich.

Zastrzeżenia ZPP

Organizacja wskazuje, że przyjęty mechanizm powoduje, iż jednostki nieznacznie przekraczające wskaźnik są traktowane w taki sam sposób jak samorządy o zdecydowanie większym potencjale finansowym. Dlatego należy przedyskutować możliwość zmiany zasad umarzania pożyczek. Tym bardziej, że zgodnie z zasadami naboru wniosków, umorzenie pożyczki może nastąpić wyłącznie, jeśli wniesiono o to razem z wnioskiem o samo wsparcie (§ 7 ust. 1 Zasad naboru wniosków dla Pożyczek udzielanych przez BGK z Funduszu Bezpieczeństwa i Obronności dla sektora komunalnego). Aktualizacja listy, nawet w trakcie trwania inwestycji, nic w tym zakresie nie zmienia, ponieważ w przypadku takiej aktualizacji, datą potwierdzającą kwalifikację do umorzenia jest data wpływu Wniosku do BGK (§ 7 ust. 4 Zasad naboru wniosków). Zastosowanie więc jednego, sztywnego progu kwalifikacyjnego nie odzwierciedla – zdaniem ZPP – rzeczywistej sytuacji finansowej wszystkich JST i prowadzi do nierównego dostępu do instrumentów wsparcia.

Organizacja wskazuje ponadto, że taki sposób ustalania kwalifikowalności do umorzenia nie wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 4 grudnia 2025 roku o szczególnych zasadach realizacji zadań związanych z inwestycją w zakresie bezpieczeństwa i obronności realizowaną w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

ZPP podnosi wreszcie, że wykluczenie z tej części umorzenia uniemożliwia ubieganie się o kolejne, preferencyjne 20% umorzenia pożyczek dla terenów objętych inwestycjami w ramach programu Tarcza Wschód.

Pytania i postulowane rozwiązania

ZPP zwraca się z pytaniem, co zdecydowało o przyjęciu takiego wskaźnika i czy możliwa jest modyfikacja zasad umarzania części pożyczek. W szczególności organizacja wnosi o rozważenie zastosowania jednego z następujących mechanizmów:

- podwyższenie wartości progowej wskaźnika kwalifikującego powiaty do częściowego umorzenia pożyczki;
- wprowadzenie mechanizmu stopniowego (degresywnego) umorzenia uzależnionego od wysokości

wskaźnika;

- uwzględnienie dodatkowych kryteriów odzwierciedlających rzeczywiste możliwości finansowe jednostek samorządu terytorialnego oraz znaczenie realizowanych inwestycji dla bezpieczeństwa i obronności państwa.

Wniosek o udział instytucji

ZPP wskazuje, że z uwagi na przedmiot wystąpienia w posiedzeniu Zespołu powinni wziąć udział przedstawiciele Banku Gospodarstwa Krajowego, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Ministerstwa Obrony Narodowej.